

TANULMÁNY

A munkavédelem nemzetgazdasági és hatósági irányítása

A munkavédelmi hatóság feladatai

A munkavédelmi törvény értelmében állami feladat az egészség és a munkavégző képesség megővására, a munkabiztonságra és a munkakörnyezetre vonatkozó nemzeti politika megalkotása, amelynek megvalósulását időszakonként felül kell vizsgálni. Ennek megfelelően készült el a Munka-védelem Nemzeti Politikája elnevezésű dokumentum, amelyben – összhangban az Európai Unió 2014-2020 közötti munkavédelmi stratégiájával – 22 pontban meghatározta meg a munkavédelem hosszú távú fejlesztési irányai annak érdekében, hogy azok eredményei hozzájáruljanak a munka-körülmények fejlesztéséhez, valamint a munkavállalók munkavégző képességének megőrzéséhez, az egészség és a biztonság fenntartásához és az egészségben eltöltött életek növeléséhez, ezáltal Magyarország versenyképességének erősítéséhez.

A Munkavédelem Nemzeti Politikáját a Kormány a 2016. október 5-i ülésén tárgyalta meg és fogadta el, majd a 1581/2016. (X. 25.) Korm. határozatban rendelte el a jóváhagyott dokumentum közzétételét a Kormány honlapján.

Az állam feladatai:

Az állam feladata a munkavédelem irányításával, az ágazati és hatósági tevékenység ellátásával a munkavédelem megszervezése, illetve irányítása, amely keretében feladatai közé tartozik:

- a munkavédelem nemzeti politikájának kialakítása;
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeinek, továbbá az ehhez kapcsolódó jogoknak és kötelezettségeknek a meghatározása;
- a munkavédelmi előírások végrehajtásának elősegítése, különösen a törvény céljait is szolgáló gazdasági szabályozással, az érdekeltség megteremtésével, a nemzetgazdaságjelentőségű munkavédelmi kutatások anyagi feltételeinek megteremtésével, tájékoztatással és felvilágosítással;
- a nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás területén az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározása;
- a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése, a megállapítások nyilvánosságra hozatala, a munkavédelmi információs rendszer kialakítása és működtetése,
- részvétel a munkavédelemben érintett nemzetközi szervezetek munkájában,
- jelentés készítése a munkavállalók biztonságát és egészségét érintő közösségi szabályok

végrehajtásáról,

- valamint ágazati tevékenységének keretében Szabályzat kiadása, továbbá a munkavédelem nemzeti politikájával összhangban az ágazati jellegű munkavédelmi kutatás, fejlesztés, továbbá a tájékoztatás, közreműködés a továbbképzés szervezésében.

Állami feladatok ezen kívül:

- Ellátja a munkavédelem nemzetgazdasági szintű irányításával kapcsolatos feladatokat.
- Saját jogkörében kezdeményezi, előkészíti és elősegíti az Mvt.-ben meghatározott állami irányítási feladatok végrehajtását.
- Véleményezi a feladat- és hatáskörét érintő kormány-előterjesztéseket és jogszabálytervezeteket.
- Részt vesz a Kormány és a miniszter munkavédelemmel kapcsolatos feladatai ellátásában.
- Részt vesz a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter jogszabály-előkészítési és jogszabályalkotási felelősségébe tartozó jogi normák tervezeteinek előkészítésében.
- Beszámolót készít a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter számára a jogszabályban meghatározott szabályok megtartásának ellenőrzése céljából tartott vizsgálatok tapasztalatairól.
- Szervezi a munkavédelmi és a munkaügyi felügyelők képzését, továbbképzését, továbbá az újonnan belépő felügyelők vizsgáztatását.
- Működteti a munkavédelmi és munkaügyi feladatai ellátásához, az általa kezelt adatok nyíltartáshoz szükséges egységes informatikai rendszert.
- Működteti az Mvt.-ben meghatározott munkavédelmi információs rendszert.
- Gyűjti és feldolgozza a foglalkozási megbetegedésekkel, fokozott expozíciókkal kapcsolatos adatokat, és működteti a munkabaleseti információs rendszert.

A Munkavédelmi Felügyelőségekhez kapcsolódó ügyek

Munkavédelmi hatósági ellenőrzés és eljárás főbb jellemzői

- Az eljárás tárgyi hatálya
- Közérdekű bejelentések, panaszok nyomán indítható eljárások
- Kérelemre indítható eljárások
- Intézkedések

Munkavédelmi tájékoztatás, tanácsadás

- Közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó megkeresés
- Munkavédelemmel kapcsolatos jogok és kötelességek teljesítéséhez

Szabálysértési eljárás

Hatósági feladatok, eljárások

- **Másodfokú hatósági feladatok**

Az NM Munkavédelmi Főosztály másodfokú hatósági jogkört gyakorol a fővárosi és megyei kormányhivatalok megyeszékhely szerinti járási hivatala munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerv vezetői illetve szakelőadói (továbbiakban: felügyelők) által hozott munkavédelmi és munkaügyi közigazgatási hatósági döntésekkel kapcsolatosan.

AZ NM Munkavédelmi Főosztály másodfokú hatóság a korkedvezmény biztosítási járulék megfizetése alóli mentesítéssel kapcsolatos feladatok ellátásában.

- **Szakértői feladatok**

Az NM Munkavédelmi Főosztály szakértői engedélyezési feladatokat lát el jogszabály által meghatározott munkabiztonsági szakterületeken.

- **Szakhatósági feladatok**

Az NM Munkavédelmi Főosztály szakhatóságként jár el az igazságügyi szakértői engedélyezési eljárásban.

Munkavédelmi hatósági eljárások

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény rögzíti, hogy a Magyar Köztársaság területén munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez. A munkabiztonsági követelményrendszer a technikai-, műszaki szervezési oldal felől közelíti meg az élet, testi épség, egészség megőrzését (a hirtelen bekövetkező munkabalesetek kivédését).

A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

Az ellenőrzés és az eljárás főbb jellemzői

A Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségről, valamint a munkavédelmi és munkaügyi hatóságok kijelöléséről szóló 314/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján a munkavédelmi felügyelőség, mint I. fokú munkavédelmi hatóság feladat - és hatáskörébe tartozik a munkáltatók munkavédelmi kötelezettségei teljesítésének vizsgálata hatósági ellenőrzés keretében.

A munkavédelmi felügyelőségek, illetve a munkavédelmi felügyelők hatósági tevékenységük során a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) és az Mvt. alapján járnak el.

A munkavédelmi eljárás főszabály szerint hivatalból indul.

A munkavédelmi felügyelő a munkavédelmi felügyelőség illetékességi területén, valamennyi munkahelyen ellenőrzést tarthat, függetlenül a foglalkoztató székhelyétől és telephelyétől.

A munkavédelmi felügyelő valamennyi munkahelyen - külön engedély nélkül- ellenőrzést tarthat, a munkahelyen tartózkodó személytől az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást kérhet, valamint az

ilyen személyt személyi azonossága igazolására felhívhatja, az ellenőrzés lefolytatásának akadályozása esetén pedig igénybe veheti a rendőrséget.

A munkavédelmi hatóság kormánytisztviselője a Magyar Köztársaság egész területén a részére kiállított megbízólevél birtokában, míg a munkavédelmi felügyelő a felügyelői igazolványa felmutatásával vagy megbízólevél alapján végezhet ellenőrzést. Az ellenőrzés alapján induló elsőfokú hatósági eljárás lefolytatására az a munkavédelmi felügyelőség jogosult, amelynek illetékességi területén az ellenőrzés történt.

A munkavédelmi hatóság jogosult az ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében e törvényben és külön jogszabályban meghatározott intézkedés és felelősségre vonás alkalmazására.

Az eljárás tárgyi hatálya

- a) A munkáltatók és munkavállalók egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos feladatainak és kötelezettségeinek teljesítésének - ideértve a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás biztosításával kapcsolatos munkáltatói kötelezettségek teljesülését is- ellenőrzése
- b) A munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények érvényesítése;
- c) A munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciós esetek kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint megelőzésére tett intézkedések.

A munkavédelmi hatóság hatósági jogköre nem terjed ki:

- a) A külön jogszabályban meghatározott sugáregészségügyi, az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos sugárvédelmi feladatok, a nem ionizáló sugárzással, valamint az elektromos és mágneses erőkkel kapcsolatos előírások ellenőrzésére,
- b) A kémiai biztonsággal összefüggő feladatok végrehajtására, kivéve a munkavállalók védelmét a kémiai anyagok munka közbeni hatásából eredő munkaegészségügyi és munkabiztonsági kockázata ellen biztosító feladatokra, előírások ellenőrzésére,
- c) A nemdohányzók védelmére vonatkozó előírások ellenőrzésére,
- d) A bányafelügyelet hatáskörébe tartozó hatósági ügyekre, kivéve a munkaegészségügyi feladatokat, továbbá
- e) A Magyar Honvédségre, a rendvédelmi szervekre, a nemzetbiztonsági szolgálatokra, a katasztrófavédelem szerveire, az önkéntes tűzoltóságra.

Közérdekű bejelentések, panaszok nyomán indítható eljárások

A közérdekű bejelentéseket, panaszokat a felügyelőség a 2013. évi CLXV törvény alapján vizsgálja ki.

Panasz: olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más - így különösen bírósági, államigazgatási - eljárás hatálya alá.

Közérdekű bejelentés: olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása, illetőleg megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.

Ha a felügyelőség azt állapítja meg, hogy a panasz és a közérdekű bejelentés kivizsgálására nem jogsult nyolc napon belül a hatáskörrel rendelkező szervhez átteszi, melyről a bejelentőt egyidejűleg értesíti.

A bejelentés vizsgálata mellőzhető:

- A korábbival azonos tartalmú, ugyanazon panaszos, illetőleg bejelentő által tett ismételt bejelentés esetén.
- Ha névtelen a bejelentés.
- Ha a panasztevő a sérelmezett tevékenységről (mulasztásról) való tudomásszerzéstől számított hat hónap után terjesztette elő a panaszát.

A tudomásszerzéstől számított egy éven túl előterjesztett panaszt érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

A munkavédelmi felügyelő jogosult intézkedni:

1. A munkahelyek tekintetében a munkáltatót határozatban kötelezni, hogy írásban nyújtson tájékoztatást a megjelölt munkavédelmi követelmények teljesítéséről;
2. A munkáltatót felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;
3. A munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;
4. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani;
5. A munkavállaló egészségét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén, vagy határértéket meghaladó expozícióban, vagy rákkeltő, mutagén, teratogén hatású veszély előfordulásakor – annak elhárításáig -, továbbá a nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, illetőleg üzem, üzembrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag/készítmény használatának felfüggesztését elrendelni;

6. A munkaeszköz és egyéni védőeszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik az Mvt. 18. § (3)-(4) bekezdéseiben meghatározott okirattal;

7. Munkahigiénés vizsgálatok elvégztetését elrendelni.

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben [Mvt. 82. § (1)(2)].

Munkavédelemmel kapcsolatos jogok és köteleességek teljesítése

A munkavédelmi hatóság tájékoztatással és tanácsadással segíti a munkáltatókat és munkavállalókat, a munkavédelmi képviselőket, továbbá az érdekképviselőket, hogy azok a munkavédelemmel kapcsolatos jogukat gyakorolhassák, és kötelezettségeiket teljesíthessék.

Tájékoztatás, felvilágosítás

A munkavédelmi hatóság ingyenes munkavédelmi információs rendszert működtet.

A munkavédelmi tanácsadás igénybe vehető az ingyenesen hívható 06-80-204-292 telefonszámon, a munkavedinfo@ommf.gov.hu elektronikus postacímen, valamint a személyes tanácsadást is végző területi munkavédelmi tanácsadókon keresztül.

A munkaügyi előírások végrehajtásának elősegítését szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységet a munkavédelmi hatóság és munkaügyi szakigazgatási szervek közreműködésével végzi.

A partnerség programjának keretében rendszeresen felhívja a partnerek figyelmét a jogszabályok változásaira, konzultációt folytat a jogszabályok szükséges módosításairól.

Ellenőrzési tapasztalatai és konkrét jogesetek ismertetésével segíti a munkavédelmi és munkaügyi jogszabályok helyes alkalmazását.

Társadalmi és más szervezetekkel kapcsolatos egyeztetés, együttműködés

Hazai

Külön jogszabályban meghatározottak szerint részt vesz egyéb bizottságok, testületek, tevékenységek végzésében, működésében, különösen a szabványosítás, az akkreditálás, a nukleáris balesetelhárítás, a kémiai biztonság területén.

Az NM Munkavédelmi Főosztály keretében működik az egyéni védőeszközök kijelölésével kapcsolatos Kijelölést Előkészítő Bizottság.

Nemzetközi

Az NM Munkavédelmi Főosztály a munkaügyi ellenőrzéssel kapcsolatos feladatainak ellátásával összefüggésben együttműködik az Európai Unió tagállamainak munkaügyi feladatokat ellátó hatóságaival. A nemzetközi együttműködés keretében megkeresésre a hatáskörébe tartozó feladatokat érintően tájékoztatást nyújt az elvégzett munkaügyi ellenőrzések megállapításairól, valamint a munkaügyi jogszabályok tartalmáról.

Az NM Munkavédelmi Főosztály mint kijelölt nemzeti hatóság feladat- és hatáskörében ellátja az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség Nemzeti Fókuszpontja feladatait.

Az NM Munkavédelmi Főosztály részt vesz a munkavédelemben érintett nemzetközi szervezetek munkájában, együttműködik más államok szerveivel a munkavédelmi feladatok összehangolása végett, figyelemmel kíséri a nemzetközi munkavédelmi kutatási eredményeket, azok hazai hasznosításának elősegítése érdekében.

Tájékoztató a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetéről.(1) **A mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás munkavédelmi helyzetének bemutatása**

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 14. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a munkavédelem irányításának keretében állami feladat a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése és a megállapítások nyilvánosságra hozatala.

A mezőgazdaság is a folyamatos kihívások korát éli, a társadalomban végbemenő változások éppúgy hatást gyakorolnak rá, mint az újabban jelentkező veszélyek, például a klímaváltozás következményei vagy az új technológiák és vegyi anyagok megjelenése. A szektor sajátosságai – például a szabadban, melegházakban, gépekkel, állatokkal, elszigetelt munkahelyen, vegyi anyagokkal történő munkavégzés – miatt magas azoknak a veszélyforrásoknak a száma, amelyeknek a munkavállalók ki vannak téve.

A nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetéről készített „Tájékoztató jelentés”-ben a munka-védelem állami irányításáért felelős miniszter, a feladat- és hatásköréről szóló kormányrendelet alapján beszámol a Kormánynak az előző évi munkavédelmi helyzet alakulásáról.

A munkavédelmi helyzet évenkénti áttekintése során készített tájékoztató a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény figyelembevételével elsősorban a munkavédelem állami feladatainak végrehajtásáért felelős szervek tapasztalati beszámolóin alapul.

A munkavédelem törvényi fogalmát követve a tájékoztató együttesen kezeli a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények megvalósításának körülményeit, minőségi és mennyiségi jellemzőit. A vállalkozások a munkavédelmi dokumentációs kötelezettségüknek tartalmi szempontból csak részben tesznek eleget. A munka-védelmi dokumentáció, a kockázatértékelés aktualizálása, a szabályzatok elkészítése továbbra is másodlagos tényezőnek számít. A kockázatértékelések a gazdálkodó szervek nagy részénél nem teljes körűek, nem terjednek ki minden veszélyforrásra, illetve kockázatra, ezek hiányában a megelőzés is hiányos és szakszerűtlen lesz.

Az ellenőrzött munkáltatók háromnegyedénél tapasztaltak valamilyen munkavédelmi szabálytalanságot. 2017-ben azonban a munkavédelmi helyzet javulása látszik, az ellenőrzött munkáltatók közül már csak kétharmaduknál találtak szabálytalanságot. A munkavédelmi hatóság elkötelezett arra, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak. Ezért 2018. év

második és harmadik negyedében a mezőgazdasági tevékenységek országos célvizsgálatára kerül sor, várhatóan ennek kapcsán is számos szabálytalanság kerül még felszámolásra.

Az ágazat munkavédelmi helyzetét negatívan befolyásolja, hogy az építőipar mellett a mezőgazdaságban a legmagasabb a szakképzetlen munkavállalók száma. Sajátosság a nagy-fokú fluktuáció is, az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idegymunka, illetve alkalmi munka. A munkavédelmi hatóság ellenőrzési adatai is kedvezőtlen képet mutattak a „mező-gazdaság, erdőgazdálkodás, halászat” nemzetgazdasági ágban.

Mezőgazdaság

A mezőgazdaság műszaki színvonala tekintetében összességében javulás tapasztalható, a pályázatok segítségével megvalósított beruházásoknak köszönhetően. Az ágazat különböző támogatások nélkül veszteséges lenne. A növénytermesztésben a gépek viszonylag korszerűek, az állattenyésztésben a gépek, az épületek és technológiák korszerűsítésére nagy erőfeszítéseket tesznek, de a telepek mintegy ötven százalékánál elavultak az eszközök. A munkavédelmi helyzetről általánosságban elmondható, hogy a jelentősebb, a 100-nál több munkavállalót foglalkoztató munkáltatók megerősödtek, jelentős összegeket fordítanak gépparkjaik folyamatos fejlesztésére, új, korszerű erő- és munkagépeket szereznek be, korszerűsítik állattenyésztésüket. A munkáltatók másik része – különösen a kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók - korszerűsíteni nem, vagy alig tudott, a talpon maradásért küzdenek, így korszerűtlen, elavult gépeiket javítgatják, állattenyésztő telepeiket felszámolják. A legöregebb, legkorszerűtlenebb és egyben a legtöbb hiányossággal is rendelkező munka- és erőgépeket az egyéni vállalkozók üzemeltetik. Megfigyelhető volt, hogy egyes csoportok nagy számban vásárolták fel a működésképtelenség határára jutott vállalkozásokat, ahol rövid időn belül drasztikus létszámcsökkentést hajtottak végre, ez szintén a munkavédelmi helyzet romlásához vezetett.

A növénytermesztési ágazat területén dolgozó munkáltatók nagyobb figyelmet fordítanak a korszerűbb, biztonságosabb erő- és munkagépek beszerzésére és üzemeltetésére. Ezek a nagyobb teljesítményű, modern, de műszaki szempontból bonyolultabb gépi berendezések műszakilag képzettebb, esetenként több szakmával rendelkező szakemberek foglalkoztatását igénylik. A növényvédőszer tárolás, raktározás gyakorlatilag teljesen visszaszorult, ugyanis erre a feladatra csak megfelelő szakképzett, vizsgázott szakember jöhet számításba. A növényvédő-szerek és a műtrágyák magas ára takarékos és hatékony felhasználást és minimális raktárkészlet tartást követel, ezért – valamint a kevés számú növény védőszer raktár miatt – az e téren korábban tapasztalható hiányosságokkal egyre ritkábban lehet találkozni. Még mindig általános probléma, hogy a növényvédelmi munkák során nem használják a megfelelő egyéni védőeszközöket, kisebb gazdaságoknál ezek nem is állnak rendelkezésre, így jelentős például a kémiai expozíció okozta egészségkárosodás kockázata, amely akár a munkavállaló mérgezését is okozhatja. Több esetben kellett intézkedni a veszélyes anyagok/keverékek tárolásával, kezelésével kapcsolatos előírások teljesítése érdekében is.

A főleg nagyobb létszámot foglalkoztató munkáltatókegyre több korszerű mezőgazdasági erő-géppel, munkagéppel rendelkeznek, ezáltal kevesebb hiányosság fordult elő. Nem mutatnak javuló tendenciát a gépjavító, karbantartó műhelyekben tapasztalható, nem megfelelő munka-körülmények, valamint az ott található munkaeszközök biztonsági berendezéseinek hiánya.

Sok munkáltató csak a technológiával összefüggő létesítmények karbantartására, termelő képessége fenntartására helyezte a hangsúlyt, így sok esetben a villamos hálózat korszerűsítése elmaradt. A növénytermesztés időjáráshoz kötött, az ebből adódó időbeli behatároltság, valamint az egyre inkább jelentkező munkaerőhiány pedig önmagában is potenciális kockázatnövelő tényezőnek számít. A telephelyeken gyakran volt tapasztalható beesés veszély a fogadó garat, hígtrágya tároló akna, egyéb aknák hiányos lefedése vagy védőkorlát hiánya miatt.

Nem ritkán az erő és munkagépek védőburkolatait eltávolították, valamint az erőgépeket illetéktelenek által is beindítható módon tárolták. Gyakori volt az indításgátló berendezések és hangjelző kürtök működésképtelensége, illetve a vezetőfülkében tárolt tárgyak rögzítetlensége.

A terményszárítási és tárolási tevékenység ellenőrzése során a zaj és porexpozícióval összefüggő hiányosságok miatt történt intézkedés. Egyre több helyen alkalmaznak azonban automatizált tisztító-szárító berendezéseket, melyek kevés emberi beavatkozást igényelnek.

Pozitívumként értékelendő, hogy a munkáltatóknál a mezőgazdasági traktorkezelők valamennyien rendelkeznek az előírt gépkezelői jogosítvánnyal, de a veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésére és az időszakos felülvizsgálatokra vonatkozó szabályokat a munkáltatók sok esetben megsértik.

A szélsőséges időjárási viszonyok okozta többlet kockázatok, megterhelések, az ultraibolya sugárzás egészségkárosító hatásával nem számol minden munkáltató a kockázatértékelés készítésénél. Ugyanakkor többségben igyekeznek megfelelő intézkedésekkel védekezni a nyári extrém meleg egészségkárosító hatásaival szemben.

Az állattenyésztési ágazatban lényegi változás az előző évekhez képest nem történt, az alacsony munkavédelmi színvonal többségükönél továbbra is jellemző.

Az állattartó telepeken a munkavállalókat érő kockázatok tekintetében különbségek adódnak az állattartás módjától, technológiájától függően. A beesés veszélyes aknák, gépek burkolatainak hiánya, villamos hiányosságok azonban ezen ágazatban is gyakori veszélyforrást jelentenek.

A munkáltatók sokszor figyelmen kívül hagyták a szűk, zárt térbe beszállással történő tevékenységre vonatkozó szabályokat.

Erdőgazdálkodás

Az erdészetek jellemzően szerződéses viszonyban - egyéni vállalkozókkal - végeztetik el a különféle ápolási, telepítési, fakitermelési munkákat. Ezek alapján a munkavállalók alkalmazásáért, a munkabiztonsági és munkaegészségügyi előírások megtartásáért a vállalkozók viselik a felelősséget. A szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott munkavállalókon kívül megtalálhatók az önmaguk és családtagjaik biztonságát is kockáztató kényszervállalkozók, valamint az igényes munkaeszközökkel és egyéni védőeszközökkel jól ellátott vállalkozások is. A motorfűrészek éves időszakos biztonsági felülvizsgálata általában elmarad, amit a munkáltatók azzal próbálnak indokolni, hogy a gépek élettartama a nagy igénybevétel miatt a másfél-két évet is ritkán éri el. A szakmai képzettség hiányosságait mutatja, hogy az egyéni vállalkozók ellenőrzött területein a hajkvágások szabálytalanok, a kivágott rönkök jelentős hányadában a törzsátmérő legfeljebb negyede helyett feléig került bevágásra. A fakitermelés az időjárás viszontagságainak is kitéve, kedvezőtlen munkakörülmények között, veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszközökkel, veszélyes technológiával történik. Az elmúlt években a korszerűsítések eredményeként jelentős előrelépés történt a gépesítés területén, ami csökkentette, de nem váltotta ki a nehéz fizikai munka végzését, viszont a zaj és vibráció, mint kóros tényező, a korszerűsítés, gépesítés ellenére nagyobb arányban van jelen. A kisvállalkozók az ágazatra jellemző foglalkozási ártalmak (zajártalom, kéz-karregzés okozta megbetegedések, Lyme-kór, illetve kullancs encephalitis kialakulásának veszélyével nincsenek tisztában, így megfelelő megelőző intézkedéseket sem tudnak foganatosítani. A fakitermelésben dolgozók jellemző foglalkozási betegségéhez

vezető zaj- és rezgés-expozíció a megfelelő mérési eredmények hiányában igen gyakran nem ítéhető meg, így nem lehet kizárni anélkül, hogy a munkavállalókat nem foglalkoztatják-e a jogszabály által tiltott, határérték feletti expozícióban, ami például maradandó halláskárosodáshoz vagy vibráció okozta egészségkárosodáshoz vezethet. Jellemző, hogy a munkavállalók védőeszközzel történő ellátása sem megfelelő, így jelentős a fent említett foglalkozási megbetegedések kialakulásának kockázata. A munkáltatók többnyire nem biztosítják a munkavállalók foglalkoztatásakor a kullancsencephalitis megelőzésére szolgáló védőoltást.

---

(1) Az NGM Munkavédelmi Főosztályának jelentése a munkavédelmi hatóság 2017. év ellenőrzés tapasztalatairól.